

בש"פ 10171/17 - אולג בונדרנקו נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 10171/17

לפני: כבוד השופטת ד' ברק-ארז

המבקש: אולג בונדרנקו

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בבאר-שבע מיום 24.12.2017 בעמ"ת 30497-12-17 שניתנה על-ידי כבוד השופט א' חזק

בשם המבקש: עו"ד איחסאן ווהבי

החלטה

1. בפני בקשת רשות לערור על החלטתו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע מיום 24.12.2017 (עמ"ת 30497-12-17, השופט א' חזק). בית המשפט המחוזי דחה ערר על החלטתו של בית משפט השלום בבאר שבע מיום 4.12.2017 (מ"ת 13106-08-17, השופטת הבכירה ש' שטרית).

2. נגד המבקש הוגש כתב אישום שכולל 12 אישומים שעניינם, בעיקרו של דבר, עבירות פריצה ורכוש שביצע במצפה רמון. בגין המעשים המתוארים בכתב האישום יוחסו למבקש העבירות הבאות: כניסה והתפרצות למקום מגורים

עמוד 1

או תפילה לפי סעיף 406 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין או החוק); התפרצות לבנין שאינו מקום מגורים או תפילה לפי סעיף 407 לחוק; גניבה לפי סעיף 384 לחוק; הפרת הוראה חוקית לפי סעיף 287(א) לחוק; וכן הפרעה לשוטר בשעת מילוי תפקידו לפי סעיף 275 לחוק.

3. בד בבד עם כתב האישום הגישה המדינה בקשה למעצרו של המבקש עד תום ההליכים. בדיון שהתקיים בבקשה זו בבית משפט השלום הודה המבקש בקיומן של ראיות לכאורה ושל עילת מעצר. במעמד הדיון טען בא-כוח המבקש כי עבירותיו של המבקש נובעות מהשימוש שלו בסמים והצורך לממן אותן, וכן כי הוא הגיע לנקודה שבה עשה חשבון נפש ולקח אחריות בכך שבחר להודות בביצוע המעשים המיוחסים לו בפני המשטרה. הודאה זו, כך נטען, היא שאפשרה את הגשת כתב האישום בעניינו במתכונת המורחבת שבה הוגש. בא-כוח המבקש הוסיף וטען שיש לאפשר למבקש להשתלב בחלופת מעצר טיפולית שתסייע לו בגמילה מסמים. בהמשך לכך, בית משפט השלום (השופט י' עטר) הורה על הגשת תסקיר של שירות המבחן בעניינו של המבקש. עם זאת, בית משפט השלום ציין שאל לכך "לטעת ציפיה כזו או אחרת בליבו של המבקש" והדגיש כי הוא אינו מחווה דעה באשר לאפשרות כי עניינו של המבקש נופל בגדר החריג מהכלל שנקבע בבש"פ 1981/11 מדינת ישראל נ' סויסה, פ"ד סד(3) 101 (2011) (להלן: עניין סויסה) לפיו העיתוי הראוי לשקילת הליכי טיפול וגמילה מסמים הוא השלב של גזירת הדין וריצוי העונש.

4. ביום 5.9.2017 הוגש תסקיר מטעם שירות המבחן, שכלל המלצה לבחון אפשרות לשילובו של המבקש בקהילה טיפולית סגורה לצורך גמילתו מסמים, ואף הפנייה טנטטיבית לראיון קבלה שלו בקהילה הטיפולית "אילנות" (להלן: הקהילה הטיפולית). בהמשך לכך, ובהוראת בית משפט השלום, הגיש שירות המבחן מספר תסקירים נוספים שבסופם המליץ על שילובו של המבקש בקהילה הטיפולית.

5. חרף המלצתו של שירות המבחן, בית משפט השלום נעתר לבקשת המדינה והורה על מעצרו של המבקש עד תום ההליכים. בעשותו כן קבע בית משפט השלום כי מהמבקש נשקפת מסוכנות גבוהה, כי עונשו צפוי להיות ארוך ומשמעותי, כי הוא אינו עומד בתנאים שנקבעו בעניין סויסה, וכי הוא אדם מניפולטיבי שלא ניתן לתת בו אמון. בעניין זה, בית משפט השלום ציין כי המבקש שיקר בחקירתו במשטרה בכל הנוגע לשימוש בסמים. בשולי הדברים ציין בית משפט השלום כי כבילת שיקול דעתו של המותב בתיק העיקרי הוא טעם נוסף נגד העברתו של הנאשם לקהילה הטיפולית, בפרט בהתחשב בכך שכבר ניתנה הכרעת הדין בעניינו.

6. המבקש הגיש ערר על החלטתו של בית משפט השלום בו שב וחזר על טענותיו והוסיף, בין היתר, כי מטבע הדברים התקדמותו של תהליך שילובו בקהילה הטיפולית יצר אצלו ציפיה. עוד הוסיף המבקש כי בניגוד לאמור בהחלטתו של בית משפט השלום, טרם ניתנה הכרעת הדין בעניינו.

7. בית המשפט המחוזי דחה ערר זה בציינו כי החלטתו של בית משפט השלום הייתה מפורטת ומנומקת כדבעי. בפרט, בית המשפט המחוזי סמך ידיו על קביעתו של בית משפט השלום לפיה לא ניתן לתת אמון במבקש. עוד הוסיף בית המשפט המחוזי כי לאורך ההליך המבקש הוזהר מפני פיתוח ציפיות כתוצאה מהמשך בחינת האפשרות לשלבו בקהילה הטיפולית. כן ציין בית המשפט המחוזי כי למבקש עבר פלילי מכביד אשר בכללו עבירות זיוף וקבלת דבר במרמה ועונש מאסר על תנאי בר הפעלה וכי המבקש לא החל בהליך גמילה עובר למעצרו, כך שהתנאי הראשון לחריג

בעניין סויסה אינו מתמלא בעניינו.

8. הבקשה דן מכוונת נגד החלטתו של בית המשפט המחוזי. במרכז הבקשה עומד רצונו של המבקש להשתלב בקהילה טיפולית סגורה נוכח המלצתו של שירות המבחן. בעיקרו של דבר, המבקש חוזר וטוען בדבר הציפייה שנוצרה אצלו לאורך ההליך להשתלב בקהילה הטיפולית. כמו כן, הוא טוען כנגד הקביעה כי הוא מניפולטיבי ושקרן, כנגד הקביעה השגויה כי ניתנה הכרעת דין בעניינו וכנגד היישום השגוי, לשיטתו, של הכללים שהותוו בעניין סויסה.

דין והכרעה

9. לאחר שבחנתי את הדברים אני סבורה שדין הבקשה להידחות.

10. כידוע, יש מקום להיעתר לבקשת רשות לערור ב"גלגול שלישי" רק במקרים חריגים שבהם מתעוררת שאלה משפטית בעלת חשיבות עקרונית או בהתקיימן של נסיבות פרטניות מיוחדות המצדיקות זאת, כגון פגיעה בלתי מידתית בזכויות הפרט או אי מתן משקל ראוי לשלום הציבור וביטחונו (ראו למשל: בש"פ 2786/11 ג'ריס נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (17.4.2011); בש"פ 1712/17 חאג' יחיא נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (8.3.2017)). המקרה שבפני אינו מעורר כל שאלה משפטית חדשה, אלא נסב בעיקרו על יישום הכללים שנקבעו בעניין סויסה. בכך אין כדי להצדיק הענקת רשות לערור. כמו כן, בשים לב לבחינת עניינו של המבקש באופן קפדני על-ידי הערכאות הקודמות אין לומר שחלה פגיעה בלתי מידתית בזכויותיו.

11. כידוע, ככלל, העיתוי המתאים לבחינת האפשרות לשילוב בהליכי גמילה מסמים הוא בשלב גזירת הדין וריצויו של העונש ולא שלב המעצר (כפי שנקבע בעניין סויסה הנזכר לעיל). בפסיקה אמנם נקבעו גם שיקולים שלאורם ניתן לבחון את האפשרות לשחרורו של נאשם לחלופת גמילה חרף הכלל האמור, אולם בחינת שיקולים אלה אינה תומכת בעמדתו של המבקש בנסיבות העניין.

12. בשולי הדברים ראיתי לנכון להצביע על כך שהכרעתו של בית משפט השלום התבססה על חומרים שעמדו בפניו כבר בתחילת ההליך. למעשה, אף בית משפט השלום הצביע על כך שבשל הסכמתו של המבקש לקיומן של ראיות לכאורה בעניינו בתחילת ההליך, הוא לא נדרש לעיון מעמיק בחומר החקירה בראשית הדברים. דומה שמצב זה הוביל ליצירת ציפיות מצדו של המבקש, הגם שבית משפט השלום הזהירו מפני כך. למעשה, אני סבורה כי כבר לאחר שהתקבל התסקיר הראשון היה מקום לבחון ביתר הקפדה האם ישנה היתכנות לשחרורו של המבקש לחלופת גמילה, עוד בטרם הוזמנו תסקירים נוספים. אולם, גם אם ניתן היה "לחסוך" חלק מהתסקירים שהוכנו בעניינו של המבקש, לא מצאתי כי יש בכך כדי להצדיק את קבלת הבקשה (ראו והשוו: בש"פ 660/15 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 10 (28.1.2015); בש"פ 3416/17 דה גוזמן נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (14.5.2017)).

13. לקראת סיום אציין כי יש לקוות שיעלה בידי המבקש להשתלב במסגרת טיפולית בהמשך הדרך - אולי אף במהלך כליאתו - וכי הוא יצליח לבצע שינוי במצב שהוביל אותו לפתחו של בית משפט זה.

ניתנה היום, כ"א בטבת התשע"ח (8.1.2018).

שׁוֹפֵט ת
